

### บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง "หนังสือทำมือกับการเป็นสื่อทางเลือก" มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการกำเนิด การดำรงอยู่และแนวโน้มในอนาคตของหนังสือทำมือในประเทศไทย จึงทำการศึกษาโดยใช้การศึกษาจากข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ผลิตหนังสือทำมือ เพื่อทราบถึงจุดกำเนิดของหนังสือทำมือ ตลอดจนกระบวนการผลิต รวมทั้งช่องทางการดำเนินธุรกิจและการวิเคราะห์แนวโน้มหนังสือทำมือจากผู้ทรงคุณวุฒิในแวดวงวิชาการด้านวารสารศาสตร์ แวดวงวรรณกรรม แวดวงหนังสือทำมือและแวดวงสื่อมวลชน ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ นำมาประมวลผ่านกระบวนการวิเคราะห์และอภิปรายผลเพื่อตอบคำถามนำวิจัยของการวิจัยในครั้งนี้ การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

#### แหล่งข้อมูล

##### 1. ข้อมูลเชิงเอกสาร

การเก็บข้อมูลเชิงเอกสาร จากเว็บไซต์ของกลุ่มผู้ผลิตหนังสือทำมือ ได้แก่ เว็บไซต์ของกลุ่ม Book by hand , Thaiwriter , ใม่ไม้ป่า และกลุ่มกากบาท และการรวบรวมตัวอย่างของหนังสือทำมือที่มีอยู่ในท้องตลาด แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของหนังสือทำมือที่มีขายอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเสริมข้อมูลที่ได้รับการสัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบและเนื้อหาของหนังสือทำมือที่มีอยู่ในปัจจุบัน

##### 2. ข้อมูลจากบุคคล

ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวแทนของผู้ผลิตหนังสือทำมือเพื่อให้ทราบถึงจุดกำเนิด กระบวนการผลิต และช่องทางการดำเนินธุรกิจ รวมถึงทัศนคติของผู้ทรงคุณวุฒิในแวดวงวิชาการด้านวารสารศาสตร์ แวดวงวรรณกรรม แวดวงหนังสือทำมือและแวดวงสื่อมวลชน ถึงการคาดการณ์แนวโน้มอนาคตของหนังสือทำมือ

### กลุ่มผู้ผลิตหนังสือทำมือ ได้แก่

- 1.ตัวแทนจากกลุ่ม Book By Hand คือ พิณประภา ชัณทรูธ
- 2.ตัวแทนจากกลุ่ม Thai Writer คือ นิวัติ พุทธประสาท
3. ตัวแทนจากกลุ่มใบไม้ป่า คือ เรื่องกิตติ์ รักกาญจน์นัท
- 4.ตัวแทนจากกลุ่มกากบาท คือ อธิรัชชัย สถิตยปัญญาพันธ์ุ

### ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ได้แก่

- 1.ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวารสารศาสตร์ คือ รศ.ดร.สมควร กวียะ,รศ.อวยพร พานิช
- 2.ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวรรณกรรม คือ ประภัสสร เสวิกุล ,วินทร์ เลียววาริณ,ปราบดา หยุ่น
- 3.ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาหนังสือทำมือ คือ ดร.ตรัย เป็กทอง, จารี จันทราภา,จักรพันธ์ุ ขวัญมงคล
- 4.ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาสื่อสารมวลชน คือ วชิรา ฐิธิกรก บรรณาธิการหนังสืออะเดย์และแฮมเบอร์เกอร์ , โยธิน เพชรล่อเหลี่ยม บรรณาธิการหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างหนังสือทำมือที่มีวางจำหน่ายอยู่ในปัจจุบันจำนวน 31ชื่อ /ฉบับ จากนั้นนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสำรวจบทบาทในการเป็นสื่อทางเลือกในแง่ของเนื้อหา รูปแบบและวิธีการผลิต รวมถึงการเลือกสรรเนื้อหา
- 2.การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลเชิงเอกสาร

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

### 1. คำถามปลายเปิดที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

#### 1.1 คำถามปลายเปิดสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ผลิตหนังสือทำมือ

- หนังสือทำมือมีปรัชญา แนวคิดและนโยบายอย่างไร
- หนังสือทำมือมีบทบาทเป็นสื่อทางเลือกหรือไม่อย่างไร
- หนังสือทำมือมีจุดเริ่มต้นและมีการก่อตั้งกลุ่มผู้ผลิตหนังสือทำมืออย่างไร
- หนังสือทำมือเกิดจากปัจจัยหรือแรงจูงใจอะไรบ้าง
- หนังสือทำมือมีกระบวนการผลิตอย่างไร
- หนังสือทำมือมีเนื้อหาและรูปแบบ นโยบายและกลุ่มเป้าหมายคือใคร มีพัฒนาการอย่างไร
- หนังสือทำมือมีช่องทางในการดำเนินธุรกิจการจัดจำหน่ายและการเผยแพร่ผลงานไปสู่ผู้อ่านอย่างไร
- มีสถานภาพทางสังคมของผู้ผลิตวรรณกรรม-สื่อและสถานภาพทางสังคมผู้อ่าน ตลอดจนสถานภาพทางธุรกิจสื่ออย่างไร

#### 1.2 คำถามปลายเปิดสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ

- หนังสือทำมือมีบทบาทเป็นสื่อทางเลือกหรือไม่อย่างไร
- หนังสือทำมือมีกำเนิดจากปัจจัยหรือแรงจูงใจอะไรบ้าง
- มีทัศนะอย่างไรกับหนังสือทำมือ
- วิเคราะห์ สถานภาพทางสังคม วัฒนธรรมและธุรกิจของสื่อ รวมทั้งสถานการณ์ของหนังสือทำมือในปัจจุบันและคาดการณ์อนาคตของหนังสือทำมือ

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1.วิเคราะห์ในเชิงพรรณนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหนังสือทำมือ บทบาทในการเป็นสื่อทางเลือก แนวนโยบาย รูปแบบและเนื้อหา และกลุ่มเป้าหมายผู้อ่าน รวมไปถึงกระบวนการผลิต ช่องทางการดำเนินธุรกิจ ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจและผลักดันให้เกิดหนังสือทำมือ และการคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตของหนังสือทำมือตามทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิในแวดวงวิชาการวารสารศาสตร์ แวดวงสื่อสารมวลชน แวดวงวรรณกรรมและแวดวงผู้ผลิตหนังสือทำมือ

2.วิเคราะห์หนังสือทำมือตามกรอบแนวคิดสื่อทางเลือกและแนวคิดหลังสมัยใหม่ในเรื่องของการเป็นสื่อทางเลือกโดยอาศัยลักษณะและบทบาทของสื่อทางเลือกมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือทำมือว่ามีลักษณะเป็นสื่อทางเลือกหรือไม่อย่างไรและเป็นไปตามแนวคิดหลังสมัยใหม่หรือไม่อย่างไร

3.วิเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อตอบข้อสันนิษฐานการวิจัย

### การนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจะถูกนำมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อตอบคำถามนำวิจัย โดยเรียงลำดับตามคำถามนำวิจัยและแบ่งตามประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิตหนังสือทำมือ Book by hand, Thai writer, กลุ่มโบไม้ป่าและกลุ่มกากบาท และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในแวดวงวิชาการวารสารศาสตร์ แวดวงวรรณกรรม แวดวงหนังสือทำมือและแวดวงสื่อสารมวลชน